

A Kúria végzése

Az ügy száma: Kvk.VI.37.327/2018/2.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A kérelmező:

A kérelmező képviselője:

Az eljárás tárgya: választási ügyben hozott határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a kérelmező

A felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: a Nemzeti Választási Bizottság 413/2018. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 413/2018. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 10.000.- (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] T.Cs. kérelmező a Budapest Főváros 08. számú országgyűlési egyéni választókerület képviselőjelöltje a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 208. §-a alapján kifogást terjesztett elő Dr. J.T-vel (a továbbiakban: panaszolt) szemben, aki a Fidesz Magyar Polgári Szövetség és a Keresztény Demokrata Néppárt által a kérelmezőével azonos országgyűlési egyéni választókerületben indított országgyűlési képviselőjelölt. A kérelmező kérte, hogy a Budapest 08. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottság (a továbbiakban: OEVB) a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglalt alapelvek megsértése miatt állapítsa meg a Ve. 218. § (2) bekezdés a), b) és d) pontjai alapján, hogy jogszabálysértés történt, a panaszoltat tiltsa el a további jogszabálysértéstől és vele szemben szabjon ki bírságot.
- [2] Jelezte, hogy 2018. március 4-én szerzett tudomást arról, hogy a facebook.com közösségi oldalon a panaszolt által közzétett online tartalom, bejegyzés az alábbiakat tartalmazza: „Számomra megdöbbentő, hogy T.Cs. és K.G. páros uniós pénzből migráns érzékenyítő tanfolyamokat szervez itt Zuglóban a zuglóiak pénzén fenntartott intézményben.”
- [3] Kifogásában a kérelmező előadta, hogy a panaszolt valótlan tényállásítást tett, mivel sem a polgármester, sem pedig ő nem szervez és nem is szervezett migráns érzékenyítő tanfolyamot Zuglóban a zuglóiak pénzén fenntartott intézményben és mivel ilyen tanfolyamok nem léteznek, ezért azokra uniós pénzek felhasználása is kizárt.
- [4] A kérelmező álláspontja szerint ez a kampány üzenet nem minősül véleménynyilvánításnak.

Egyértelműen tényállításnak tekinthető mind nyelvtani, mind jogi értelemben és mint tényállítás valótlán. Ebből következik, hogy nem esik a véleménynyilvánításnak az Alaptörvényben garantált és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. §-a által konkretizált szabadsága alá. Sérült a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglalt alapelv, azaz a választás tisztasága és a rendeltetésszerű joggyakorlás.

- [5] Az OEVB 29/2018. (III.08.) számú határozatával a kifogást elutasította. Kifejtette, hogy az ügy elbírálása során figyelembe vette az Alkotmánybíróságnak az 5/2015. (II.25.) AB határozatában kifejtett álláspontját. Az OEVB figyelemmel volt a Kúria Knk.I.37.723/2016/3. számú határozatára is. A konkrét közlés körülményeinek, tárgyának és céljának figyelembe vételével az OEVB megállapította, hogy a szórólap politikai véleménynyilvánítást tartalmaz, így nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban foglalt választási alapelveket.
- [6] A határozattal szemben a kérelmező fellebbezést terjesztett elő, álláspontja alátámasztására további dokumentumokat is csatolt.
- [7] A kérelmező fellebbezése nyomán eljáró NVB 413/2018. számú határozatával az OEVB 29/2018. (III.08.) számú határozatát helybenhagyta. Kifejtette, hogy a kifogás és a fellebbezés is arra irányult, hogy a kifogásolt bejegyzés valótlán tényállítás, amely ezért sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a választás tisztaságának megóvása, illetve e) pont szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás eljárási alapelveket.
- [8] A választási eljárási alapelvek érintettségének vizsgálata során az NVB az Alkotmánybíróságnak és a Kúriának azon korábbi döntéseire hivatkozott, amelyek tárgya a véleménynyilvánítási szabadság kampánytevékenység során érvényesülő korlátai vizsgálata volt. Az NVB jelen eljárásban azért tartotta alkalmazandónak az Alaptörvény és a Ve. szabályait értelmező döntéseket, mert az Alkotmánybíróság ezen döntéseiben a politikai vitákban megtehető kijelentésekről foglalt állást, amelyeket a választópolgári szavazatokért versengő, a választópolgárok támogatását elnyerni törekvő jelöltek, jelölő szervezetek képviselői fogalmaztak meg.
- [9] A határozat idézett a 7/2014. (III.07.) AB, a 31/2014. (X.09.) AB, az 5/2015. (II.25.) AB, a 9/2015. (IV.23.) AB határozatokból, valamint a Kúria Knk.I.37.723/2016/3. számú határozatából is.
- [10] Az NVB megállapította, hogy a kifogásolt kijelentés a panaszolt, mint egyéni választókerületi jelölt kampányának azon körébe tartozó megnyilvánulás, amely értékítéletét elhatárolni kívánja más jelöltekétől, ezáltal a közügyek szabad vitatásával áll összefüggésben. A bejegyzésben foglaltak ezért a véleménynyilvánítás szabadsága nyújtotta, az alkotmánybírósági és kúriai döntésekben részletezett magasabb szintű védelmet élvezik. A kijelentés tartalma a jelölt politikai véleménye, mellyel a választókerületi választópolgárokat szólítja meg, az ő figyelmüket kívánja felhívni a mandátum szerzésért vívott politikai küzdelemben.
- [11] Az NVB rögzítette, hogy a fenti politikai vélemény vitatására és cáfolatára a bejegyzésben megnevezett jelölteknek a választási kampány során minden lehetősége adott.
- [12] Az NVB helybenhagyta az OEVB döntését, mivel az a tényállást megfelelően tisztázta és a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését követően az irányadó joggyakorlatra is figyelemmel jogszerű döntést hozott. A kifogásolt mondat nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban meghatározott eljárási alapelveket, nincs helye a jogszabálysértés ténye megállapításának, a jogsértő magatartástól történő eltiltásának, illetve bírság kiszabásának.

A felülvizsgálati kérelem

- [13] Az NVB határozatával szemben a kérelmező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte annak megállapítását, hogy a bejegyzés sérti a Ve. 2. § (2) bekezdés a) és e) pontjában foglalt választási alapelveket. A 218. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte a panaszoltat a további jogszabálysértéstől eltiltani, az interneten közzétett bejegyzést elérhetetlenné tenni, illetve kötelezni arra, hogy annak esetleges nyomtatott példányait semmilyen formában ne

juttassa el a választókhöz. Kifejtette, hogy a jelzett szövegben leírt tényállítások valótlanok és a fellebbezésben is előadta, hogy a bejegyzésből megállapítható, hogy a tényállítás milyen eseményt írt körbe. A tény és a vélemény elhatárolására irányadó bírósági joggyakorlat szerint éppen hogy tényállításoknak tekinthetők a nevezett szövegbeli kijelentések. E vonatkozásban utalt a Szegedi Ítéltábla Pf.20.746/2010/2. számú határozatában foglaltakra, amely szerint tény valósággal bizonyítható vagy cáfolható, ezzel szemben egy adott véleménnyel lehet azonosulni vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem kapcsolódhat.

- [14] A szóban forgó bejegyzésben foglaltak egyszerűen megcáfolhatók. Az Uniótól kapott bármilyen juttatás lekérdezhető, bármilyen tanfolyam nyomot kell, hogy hagyjon maga után. Az, hogy a mondat úgy kezdődik: „Számomra megdöbbenő” nem tudja elfedni az utána következő tényállításokat. Szemben az OEVB álláspontjával a bejegyzés igenis alkalmas a választók megtévesztésére a tények elferdítésével.
- [15] Hivatkozott még az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB határozatban foglaltakra, amelyben egyebek mellett kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére. Kifejtette továbbá, hogy az NVB határozata pedig attól jogszabálysértő, hogy helybenhagyta az OEVB határozatát és nem foglalkozott a fellebbezésnek azon részével, amely a tény és a vélemény elhatárolására vonatkozott.
- [16] A véleménynyilvánítás szabadsága valóban az egyik legfontosabb alapjog. Egy jogállamban azonban nem fordulhat elő, hogy erre hivatkozással akár rendhagyó időszakban, például politikai kampány során más alapjogot indokolatlanul kiüresíteni engedjen. Egy nyilvánvaló jogsértés az NVB döntésével ellentétben indokoltnak nem állítható be, de még a közügyekben tett kijelentés minősítése sem tekinthető véleménynek. Nézete szerint az NVB szembe ment az Alkotmánybíróság és a Kúria gyakorlatával és jogszabálysértő a döntés, mert nem állapította meg a szóban forgó alapelv sérelmét, ezért kérte a Kúriától a Ve. 231. § (5) bekezdés b) pontja alapján a határozatot megváltoztatni, a jogszabálysértés tényét megállapítani és a jogsértőt a további jogszabálysértéstől eltiltani.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelme nem alapos.
- [18] A felülvizsgálati kérelmet az ügyben érdekelt kérelmező nyújtotta be a Ve. 224. § (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül, tartalma megfelel a Ve. 224. § (3) bekezdésében foglaltaknak, valamint az eljárásban a kérelmezőt ügyvéd képviseli. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet érdemben bírálta el.
- [19] A Kúria mindenképp rögzíti, hogy az Alaptörvény IX. cikke a véleménynyilvánítás szabadságának kiemelt védelmet biztosít.
- [20] Amint arra a Kúria Knk.I.37.723/2016/3. számú határozatában is utalt, úgy a felülvizsgálati bíróság jelen eljárásban is megerősíti, hogy a Kúria a véleménynyilvánítás és a tényállítás elhatárolhatóságának kérdésében nem mellőzheti az Alkotmánybíróság 9/2015. (IV.23.) AB határozatában rögzített figyelembe vételét. A 9/2015. (IV.23.) AB határozat éppen e kérdéskörben hozott kúriai végzést vizsgált felül és semmisített meg, mivel a Kúriától eltérően ítélte meg a kampányidőszakban tett konkrét nyilatkozatokat. A korábbi a most vizsgált ügytől abban tér el, hogy ott az egyik politikai oldal a másik jelöltjét bűncselekménnyel hozta összefüggésbe. A Kúriának jelen ügyben is irányadónak kell tekinteni, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, és a véleménynyilvánítás szabadsága csak az öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső megnyilvánulásokkal szemben nem nyújt védelmet. A kérelmező felülvizsgálati kérelmében felsorakoztatott érvei nem vették figyelembe az újabb alkotmánybírósági és az azon alapulóegységes kúriai joggyakorlatot.

- [21] Fontos rávilágítani, amint a Kúria az idézett döntésében is hangsúlyozza, hogy az alkotmánybíróági határozat értelmében nem vizsgálható érdemben, hogy a kifogásolt közlés egészben vagy részben tényállításnak minősül-e, amennyiben igen, megalapozott tényállítás-e.
- [22] A közlés körülményeire, céljára, tárgyára figyelemmel a Kúria rögzíti, hogy a kifogásolt közlésre választási kampány során került sor. Az 5/2015. (II.25.) AB határozatban, illetve a 9/2015. (IV.23.) AB határozatában kifejtettek szerint a választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása és a közügyek szabad megvitatásához fontos társadalmi érdek fűződik. Választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. Ez mindenekelőtt annyit jelent, hogy az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő vagy támogató szervezet programját is megvitassák. A választópolgároknak joguk van ahhoz, hogy a kampányon keresztül ismerjék meg az egyes jelöltek politikai véleményét.
- [23] Az 5/2015. (II.25.) AB határozat arra is rávilágít, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő.
- [24] A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. Amint arra a Kúria hivatkozott végzése rámutatott, a véleménynyilvánítás szabadságának a választási eljárásban az Alkotmánybíróság általi értelmezése azzal a következménnyel jár, hogy amennyiben a választási eljárás során az értékítélet a közügyek vitatásán belül marad, tartalmára nézve nem végezhető el a kérelmező által hivatkozott bizonyíthatósági teszt, vagyis az, amely alapján akkor tekinthető egy közlés ténynek, ha annak valósága vagy valótlansága bizonyítható és akkor véleménynek, ha ez nem lehetséges.
- [25] A Kúria a 9/2015. (IV.23.) AB határozatában foglaltakkal egyezően hangsúlyozza azt is, hogy a választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bírósággént a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálja eljárásában. A választási eljárásokban megjelenő, a közügyek vitatásának körén belül maradó vélemények minősítése kapcsán az Alkotmánybíróság határozatai értelmében a Kúriának nincsenek a Ve.-ből származó eszközei.
- [26] A választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében a Kúria széleskörű bizonyítási eljárást nem folytat le. A felülvizsgálati kérelemre utalva a kérelmező által is felhívott korábbi joggyakorlatra is tekintettel rámutat a Kúria, hogy a választási eljárás során a kampány keretében tett közlések jogellenessége megítélésénél nem lehet ugyanazt a mércét alkalmazni, mint amelyet a polgári jog vagy a büntetőjog támaszt pl. a becsületsértés megállapíthatósága kapcsán.
- [27] Amint arra az NVB is utalt, a politikai vélemény vitatására és cáfolatára, a választók felé történő helyreigazításra a bejegyzésben megnevezett jelölteknek a választási kampány során több lehetőség, a választók meggyőzésére alkalmas eszköz (pl. nyilatkozattétel) is adott, éppen a választási kampány okán.
- [28] A Kúria megjegyzi továbbá, hogy a facebook bejegyzést csak a kérelmező képviselő jelölt támadta kifogással. Sem a polgármester, sem maga az önkormányzat nem élt önálló jogorvoslattal, tehát e személyeknek a facebook-on megjelent tartalmakhoz való kapcsolata nem volt vizsgálható, kizárólag a kérelmezővel összefüggésbe hozható kérdések képezhették a felülvizsgálat tárgyát.
- [29] A Kúria az NVB határozatát a fentiekre figyelemmel a Ve. 231. § (5) bekezdés a) pontját alkalmazva helybenhagyta.

Záró rész

- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Ve. 228. § (2) bekezdése és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. § (7) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 124. § (5) bekezdésének megfelelően - tekintettel a Ve. 229. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokról szóló 2005. évi XVII. törvény 1. § (2) bekezdésére - tárgyaláson kívül bírálta el.
- [31] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a kérelmező köteles megfizetni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (5) bekezdése, a Ve. 228. § (2) bekezdése, a Kp. 157. § (7) bekezdése, valamint a Kp. 35. § (1) bekezdése alapulvételével alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése szerint.
- [32] A végzés elleni felülvizsgálatot a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2018. március 20.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő